

ВІДГУК

офіційного опонента
кандидата біологічних наук, доцента, декана факультету біології та лісового господарства, доцента кафедри фізіології людини і тварин
Волинського національного університету імені Лесі Українки
Журавльова Олександра Анатолійовича
на дисертаційну роботу **Василеги Павла Андрійовича**
«Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (на прикладі Сумської області)»
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю **091 – Біологія**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

З кожним роком людство стикається з новими хворобами вірусної етіології, які мають серйозні непередбачувані наслідки та ставлять у глухий кут дослідників та медиків з усього світу. Гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ) в тому числі і Covid-19 дуже часто викликають захворювання дітей, займаючи перше місце у структурі інфекційних захворювань.

Протягом епідеміологічного сезону 2021-2022 було зареєстровано 5,9 млн випадків захворювання на ГРВІ та Covid-19 із них 274000 випадків госпіталізації. 15.5% населення України звернулося за медичною допомогою з причини хвороби на ГРВІ та Covid-19. Найбільш вразливими в епідеміологічному сезоні виявилися діти віком 0-4 та 15-17 років, даний показник у 2.6 разів вищий, ніж у дорослих.

COVID-19 здатний викликати ураження серцево-судинної системи. Механізм враження серцево-судинної системи може бути різним та залежить від низки факторів. На сьогодні у наукових джерелах відмічається дефіцит інформації щодо впливу COVID-19 на стан здоров'я в цілому, а також серцево-судинну систему та рухову активність дітей зокрема.

Карантинні заходи (2020-2022 рр.) мають негативний вплив на рівень рухової активності дітей та функціональний стан серцево-судинної системи. Саме рухова активність забезпечує профілактику патологічних процесів в організмі людини.

Таким чином, виконана дисертаційна робота, в якій досліджувалася рухова активність та функціонування серцево-судинної системи у дітей молодшого шкільного віку, які перехворіли на ГРВІ та SARS-CoV-2 Covid-19 є актуальною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами.

Дисертаційне дослідження є фрагментом науково-дослідної теми «Стан функціональних систем в умовах формування адаптаційних реакцій та ефектів біологічно активних сполук за цих умов» кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, державна реєстрація №0123U100614. Дисертант є співвиконавцем вказаної теми.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Автор вперше отримав дані, які характеризують стан рухової активності та фізіологічні характеристики серцево-судинної системи у дітей 7-9 років які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (період пандемії) в Сумській області. З'ясовано, що рухова активність має залежність від захворюваності на ГРВІ та Covid-19, а також карантинних обмежень. Діти які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 мали знижені показники рухової активності та функціональні порушення в діяльності ССС.

Високий ступінь негативних змін рухової активності та діяльності ССС були виявлені у дітей 7-8 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19. Автор також відмічає, що Covid-19 мав більш виражений негативний вплив на показники рухової активності дітей 7-9 років, в порівнянні з хворими на ГРВІ. В роботі досліджено залежність змін показників рухової активності та діяльності ССС не лише з урахуванням захворювання, а з урахуванням статті.

В дисертаційному дослідженні виявлено, що саме діти 7-8 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19, мали більш виражені відхилення від загально прийнятих норми, які характеризують РА та діяльність серцево-судинної системи.

4. Наукове та практичне значення.

В роботі Василеги П. А. вперше проведено регіональне дослідження (Сумська область) показників РА та діяльності ССС у дітей віком 7-9 років. Отримані результати розширюють теоретичні та практичні уявлення про адаптаційні реакції кардіо-респіраторного апарату, в тому числі ССС, та показники рухової активності дітей молодшого шкільного віку після захворювання на ГРВІ та Covid-19.

Результати дисертаційного дослідження впроваджені в навчальний процес у ЗВО при підготовці фахівців із галузі 014 Середня освіта при вивченні дисциплін вікова фізіологія та основи шкільної гігієни; у закладах середньої освіти під час проведення уроків фізичної культури, що підтверджено відповідними документами. Дисертаційне дослідження має практичне значення для освітніх закладів різного рівня.

5. Повнота викладення матеріалу дисертації у наукових публікаціях.

Результати дисертаційного дослідження були висвітлені в 14 наукових роботах. Зокрема було опубліковано 2 статті у наукових фахових виданнях, рекомендованих переліком МОН України; 1 стаття в інших наукових виданнях, 1 розділ колективної монографії (всі статті одноосібні) та 10 тез доповідей у збірках матеріалів конференцій різного рівня (регіональні, всеукраїнські та міжнародні).

6. Ступінь обґрунтованості наукових положень.

Наукові положення, висновки, сформульовані в дисертації, ґрунтуються на значній кількості фактичного матеріалу. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань застосовувалися адекватні та сучасні методи досліджень. Достовірність виявлених закономірностей підтверджена статистичною обробкою.

7. Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам.

Дисертацію викладено українською мовою; робота містить вступ, огляд літератури, матеріали та методи дослідження, 5 розділів власних досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, висновки, список літературних джерел, додаток.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційного дослідження, сформульовано мету, завдання, вказані методи дослідження. Відображено наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи. Наведені дані про особистий внесок здобувача, апробацію та публікації.

Огляд літератури містить аналіз наявних даних за темою дисертаційного дослідження.

В другому розділі автор подає інформацію про методи дослідження та описує групу волонтерів, які брали участь в дослідженні. Обрані методи дослідження є адекватними та сучасними, що забезпечують вирішення поставлених задач дисертаційного дослідження та досягнення мети роботи.

У третьому, четвертому, п'ятому, шостому та сьомому розділах автор подає власні результати досліджень, які характеризують зміни показників рухової активності та функціонування ССС у дітей, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19. Проаналізовано зміни в показниках рухової активності та ССС з урахуванням факторів віку та статі дитячого організму.

Останній розділ, містить узагальнення отриманих результатів, порівняння їх з наявними літературними даними. В розділі розкриваються особливості впливу рухової активності на діяльності ССС у дітей молодшого шкільного віку, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19.

На основі проведених досліджень дисертант формулює 5 висновків, які повною мірою відображають результати роботи.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Суттєвих недоліків у дисертації не виявлено. Робота оформлена з дотриманням наявних вимог щодо структури, змісту, хоча й не позбавлена окремих огріхів.

Під час офіційного захисту варто обговорити наступні питання:

1. Чи залежить вплив ГРВІ та COVID-19 від географічної широти, адже в дисертаційній роботі вказується на важливість регіонального аспекту?
2. Аналізуючи поняття «рухова активність» у дисертаційному дослідженні, якому із визначень Ви надали перевагу? Як Ви визначали рухову активність?
3. Практичне значення Вашого дослідження?

9. Загальний висновок.

Дисертаційна робота **Василеги Павла Андрійовича «Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (на прикладі Сумської області)»** на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – Біологія за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем практичним значенням, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

Офіційний опонент:

Кандидат біологічних наук,
декан факультету біології
та лісового господарства
Волинського національного університету
імені Лесі Українки,
доцент кафедри фізіології
людини і тварин

Олександр ЖУРАВЛЬОВ

ПІДПИС *О. Журавльов*
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар університету
« 29 » 01 2024 р.